

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 9. julija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 79.

Dr. Fran Windischer:

Razvoj in stanje gospodarskih prilik v Sloveniji.*

I.

Ob stran vprašanje o tem, kakšno je prebivalstvo po narodnosti, je naša zemlja večinoma neradodarna in trda, pa je treba muke in znoja oratarjem. Ako pa privzamemo v preteht vprašanje posesti in lastnine, nam bežen pregled zgodovinskih dejstev pove neveselo resnico, da je slovenski rod od tistihmal, ko je po osmem in devetem stoletju moral pod tuje igo, izgubljal nacionalno, gmotno in kulturno. Tekla in pretekla so dolga kruta stoletja, v katerih je šlo nič manj nego za naš obstoj in je bilo tvegano vse. Naše smotreno in zavedno vstajanje narodno, stanovsko, gmotno in socialno je pričelo zopet pred komaj sto leti. Ako se samo za trenutek pomudimo pri razmerah, ki so zavlada-le za Slovence po l. 1848 po kratkih sanjah o svobodi in pravičnosti v narodnem, stanovskem, gmotnem in socialnem pogledu, potem je, kakor so žalostne naše izgube na zemlji in na prebivalstvu, pravzaprav čudež, da smo do danes narodno, stanovsko, gmotno, kulturno in socialno prišli v kratki dobi toliko naprej. Kako je bilo le z nami za Bleiweisa in Auer-sperga narodno, stanovsko, gmotno, socialno? Kako s knjigami, šolami, uradi, časopisi? Kako je bilo z urad-niki, ako so se nam mogli še v tem stoletju rogati kot narodu XI. činov-nega razreda?

Ako preudarimo, da je bilo vsled političnih dogodkov in drugih mogoč-nih pritiskov Slovencem živeti brez svojih zavednih vodnikov po rodu in posesti, knezov in vlastelinov, brez posvetnih in cerkvenih dostojanstve-nikov in smo izgubljali najdarovitejše in najsavilejše svoje duhovne vrhove v nemškem, italijanskem in ogrskem življu, pa dopolnimo ta za nas neugod-ni račun z dejstvi, da so bili Slovenci takoj kmetovalski narod, da so celo svojim zmagovalcem posodili za trajno poleg orodja celo vrsto besed in izra-zov za kmetijske in gospodarske po-trebe, ne da bi imeli svoje trgovce in obrtnike, ako dalje uvažujemo, da se je naš rod kot delavec in posel po bližnjih narodno tujih gospodarskih središčih kar trumoma izgubljal na-rodno, potem si je treba vendar ogle-dati navadno pesimistično sodbo o Slovencih kot takih. Mislím, da je na-ša vzpenjavost, naše vstajenje in dvi-ganje v zadnjih 50 letih redke čvrsto-sti, pa ni, da obupamo nad svojo tvor-nostjo, ki je v jedru ipak zdrava in klena.

O bogastvu pri nas v celoti ne more biti govora, ali tudi ne o obupnem si-romaštvu in o topi bedi, iz katere ni izhoda in kateri ni leka. Ne bi rad našteval tistih krajev, ki so v naši domovini v resnici siromašni in zapu-ščen. Tudi take kraje ljubijo rojaki in so ponosni nanje, pa se jih okle-pajo z ljubeznijo, ki je čudovita. Vze-

* Ljubljanski dnevnik »Slovenec« je prišel anketo »Vzroki našega siromaštva« ter je pod tem zaglavjem objavil že celo vrsto mišljenj. Te dni prinaša v dveh delih izjavo generalnega tajnika Zbornice TOI g. dr. Frana Windischer-ja o tem predmetu. Izvajanja morajo vzbuditi zanimanje osobito gospodarskih krogov, pa objavljamo tudi mi predmet-no razpravo.

mite samo Kras in pomislite, kakšen nadčloveški napor je potreben, da ljudje iz tistega neusmiljenega kamna iztrgajo in izznorijo suho perišče pri-delkov in sadežev! Naša zdrava zem-lja, dokaj gosto posejana s selišči in precej dobro obljudena, že dolgo ne more rediti s svojim donosom prebi-valcev. Kakor so malozahtevni, ipak je premalo te lepe prsti v celoti in dosti premalo pride na posameznega gospodarja, da bi mogel s kmetova-njem samim do blagostanja. Posledica so skromnost in potrpežljivost, poniž-ne gospodarske razmere in siromašna življenje. Dvesto let nazaj pogledj, pa ti pove zgodovina, da so si ljudje po kmetijsko siromašnih krajih rano že začeli iskati postranskih zaslužkov v kupčiji in obrtniji, ti na svojo roko, oni kot delavci pri drugih. Les, rudo, železo, glino, volno, razno vlakno, krzno so jemali v delo, sprva skrom-no, očajevsko, pozneje napredneje. Vpregli so tuintam že vodo in so kra-ji, kjer ne prizaneso potočku jajčega strmea, da ne bi pomagal pri delu od hiše do hiše. Obrtnija, kupčevalstvo, krošnjarenje, domača obrtnost, delo na domu, delo za založne trgovce so viri, ki so pomagali preko težav lju-dem v tistih krajih, kjer je pri nas vobče maloobsežna kmetija posebno revno rodila. Gospodarstvo gre na-prej, nove in večje oblike nastajajo, pa samo malo brkljanje in kupčiji, obrtniji, domačem obrtu in delu na domu ne zadošča več, da dobe števil-nejše roke delo in zaslužek doma, ako nočejo iz rodne grude v tujino, kjer morajo trdo delati, tuintam po številu ur manj, ali navadno ob gostejšem zajetju delovne moči. V dobi velike obrti smo in industriji ter mogočnih prometnih in kupčijskih naprav. Na naši zemlji je ljudem dobiti premalo kruha od kmetovanja, pa mora priti drugo gospodarsko dopolnilo in po-magalo, da ne onemoremo v lačnih soteskah in zagatah. Vse drugo lice vidiš v krajih, kjer je obrtnost, kup-čija, promet. Tako dopolnilo je po-trebno pri nas poleg tega, da moramo donos zemlje dvigniti kvantitativno in kvalitativno. Preveč ljudi je, ki žive od drugih, pa rabimo dosti denarja in mnogih izkušenj, pa je razumljivo, da se pri mladem narodu, kjer še ni in ne more biti znatnih in hitrih ka-pitalnih nabirkov iz razlogov više ka-zanih, uveljavljajo tujerodni pod-jetniki s svojim ali izposojenim de-narjem in z izkušnjami in sredstvi, ki jih mi še nimamo. Vsa od nas bi že-lel, da bi bilo vse to naše in iz naših moči. To je poglavje zase in je kaj težavno. Ne odpraviš ga niti z zabav-ljicami in niti s puhlicami. Rim ni bil zidan v enem dnevu in tudi naša go-spodarska zidava ne more pričeti ta-koj s palačami. Obupal tudi na tem polju ne bi, samo mora priti po vzgoji in drugih potih do večje modrosti in bistrejše miselnosti pri nas. Žalostno dejstvo je, da tujega podjetnika in tu-jega vodnika rajše slušajo nego do-mačega. Tujcu nasproti je čisto manj zavisti. Proti tujemu podjetniku smo bolj popustljivi. Domačina se ovira in grdo gleda namesto, da bi se veselili, ako se iz povprečja in iz kalaženja dviga domač človek. Narodno blago-stanje je vsota blagostanj. Moglo bi biti tudi glede velikih podjetij pri nas v doglednem času boljše, ako bomo

gospodarske stvari gledali samo z go-spodarskim očesom in se mogli kdaj vzpeti do tega, da bodo naši nabirki in prihranki vodeni enotno in ciljno. Dokler tega ni, je težko domač kapital napotiti tja, kamor bi moral in kjer bi mogel koristno delati. Vsa sad zori ob svojem času. Če bomo vrhu-tega imeli dovolj discipline, dovolj energije, dovolj široko obzorje in do-volj sposobnosti podrežati se, pa bomo pri tem vztrajali in prepričani, da je samo pridno delo, pametna gospodar-nost in modra varčnost tisto, kar vodi do gospodarskega blagostanja, se nam bodo tudi v velikem podjetništvu zjasnila vremena. Tistih ugodnikov, ki se brez truda s samo špekula-cijo in brez potrpežljivega zasluzka obogate, je malo. Kino ni življenje. Takih se blagostanje tudi navadno ne drži. To smo videli med vojsko in po vojski in še vidimo. Je dokaj resnice: *aes alienum acerba servitus*. Musso-lini tega ne prezira. Tuj kapital in njega zastopniki so pa tem ponos-nejši, čim bolj se meče s njimi. In je pri nas sedaj tako, da velja tisti za najmodrejšega, ki zna doma in na tu-jem najbolj dolgo delati. Tuje na-prave so pa tam res nerodne, kjer so po slabostih upravne roke in zbog prešibke ali nepravne uporabe avtorite-te postala ugodna tla za preob-ješnost.

BELGIJSKO - JUGOSLOVENSKA TRGOVSKA ZBORNICA.

V svrhu pospeševanja in poglobitve gospodarskih odnosov med Belgijo in Jugoslavijo se je osnovala v Bruslju po-sebno ustanova pod naslovom Belgijsko-jugoslovenska trgovska zbornica.

* * *

POSOLILA POŠTNE HRANILNICE.

Poštna hranilnica se je odločila, da plasira izvestne vsote svojih momentano razpoložljivih blagajniških prejškov v kratkoročna posojila na zastavo držav-nih vrednostnih papirjev. V prvi vrsti se bodo dajala posojila prosilec za ma-la posojila. Kdor želi tako posojilo, naj se obrne na Poštno hranilnico ali njeno podružnico z nekočkovano prošnjo. Pro-silci za posojilo, ki prebivajo na deželi, lahko pošljejo svoje prošnje potom naj-bližje pošte hkrati z obveznicami v de-narnem pismu; na svoji pošti bodo do-bili denar in zastavni list, ki ga morajo podpisati na pošti. Pogoji za dajanje teh posojil so isti kot dosedaj, t. j. na eno obveznico 2½ % ratne štete se daje 300 dinarjev posojila, na eno obveznico 7 % državnega investicijskega posojila 70 Din, na eno obveznico 4 % posojila za likvidacijo agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini 40 Din. Obrestna mera znaša 7 % na leto in ¼ % na tri mesece za stroške; obresti in stroški se plaču-jejo za tri mesece vnaprej. Posojilo se daje za dobo enega leta, vrne pa se ga lahko naenkrat ali pa v trimesečnih od-platih.

* * *

NAKAZILA ZA RUMUNJO IN ANGLIJO.

Poštna hranilnica s svojimi podružni-cami je uvedla direktno bančno zvezo z Rumunijo in Anglijo za denarni promet v obe navedeni državi. Lastniki čekov-nih računov lahko odredajo izplačila v Rumunijo in Anglijo pod istimi pogoji kot v ostale države. S posredovanjem teh in poprej vpeljanih zvez z inozem-stvom lahko izvršuje Poštna hranilnica izplačila v države celega sveta. Natanč-nejša obvestila daje Poštna hranilnica in njene podružnice.

Ivan Ogrin:

Nekaj misli k novemu obrt-nemu zakonu.

(Konec.)

c) Izobrazba naraščaja.

Ako hočemo, da pridemo kvišku v naši obrtnosti, potem moramo imeti dobro kvalificirane obrtnike. Zato začnimo že pri naraščaju, pri vajen-cih. Težava je, da se pri volitvi sta-nu vse premalo vpošteva in premalo čisla obrtni stan. Prepogosto se opa-ža v javnosti naziranje, da naj se obrti uči le oni, ki ni za šolo. Tako naziranje vlada danes žal ravno med meščanskimi sloji. Obrtnikov in tr-govčev sin morata po mnenju stari-šev postati doktorja, da bosta kaj veljala. Toda če hočemo priti do pra-vega razvitka obrtnosti, je treba, da postane obrt tradicionalen, da pre-haja od očeta na sina skozi več gene-racij. Potem se šele obrt izpopolni in ustali. Potem šele preide obrtna roč-nost, sposobnost, iznajdljivost in umetnost v meso in kri generacije ter postane posebnost in izrazita lastnost in talent familije.

Znano nam je, da ima obrtnik za razvitek neomejeno polje, ako je mož na svojem mestu, gibčen nadarjen, marljiv in vztrajen. Ravno zato, ker hoče vsakdo postati gospod, ki dela samo s peresom, je za take ljudi zelo težko dobiti službo in če se tudi dobi, so razmeroma zelo slabo plačani. Za-to je treba posvečati obrtnemu po-ključu večjo pažnjo in ga bolj spošto-vati in ceniti. Tu pa se s prisljimi sredstvi ne da mnogo napraviti. Na-čel sem to vprašanje zato, da poka-žem, kako razpoloženje vlada v tem oziru pri nas.

Prva vzgoja učencev je v delav-nici. Vrši naj se obenem s strokov-nim šolskim poukom. Važno je torej kakšna naj bo delavnica, in kakšen učni mojster. Veliko mojstrov dela danes v delavnicah samo z vajenci ali s prevelikim številom vajencev. Nekaj so na tem krive pač slabe go-spodarske razmere, ker se pri marši-kaki obrti ne more vzdrževati in pla-čevati pomočnikov. Zato bi bilo zelo važno, da se številčno razmerje med učenci in pomočniki že z zakonom vsaj okvirno določi, in da se potem nadzoruje, da se vsi tega tudi držijo. Mojster bi moral skrbeti, da pridobi vajenec zadostno strokovno znanje. Delavnica, kjer se dela z več pomoč-niki in učenci, bi se morala večkrat nadzirati. Ustanoviti bi se morale vzorne delavnice. Obrtnemu pospeše-valnemu uradu naj bi pristojala na-loga, da te delavnice nadzoruje in da daje nasvete za boljše ureditev in praktični pouk.

Strokovno teoretično znanje naj bi si učenec pridobil v obrtni nadalje-valni šoli. Te šole naj bi se čimbolj izpopolnile in v strokah specializi-rane. Treba bi bilo ustanoviti poseb-ne in finančno dovolj močne fonde za vzdrževanje teh šol, kjer naj bi ravno država precej prispevala. Kazni radi obrtnih prestopkov naj bi se stekale v tak fond ločeno po pokrajinah ali oblastih. V večjih in-dustrijskih in obrtnih krajih naj bi se napravile višje obrtne nadaljeval-ne šole. Seveda je potrebno, da se tudi strokovno šolstvo vsaj v glavnih centrih izpopolni. Tako bi dobili do-volj vsestransko izobraženih pomoč-nikov. Iz teh naj bi se potem rekruti-rali dobri mojstri. Za mojstrski nastop naj bi se postopoma uvedli

mojstrski izpiti. Pri teh izpiti naj bi se polagala posebna važnost na vprašanja iz knjigovodstva in kalkulacije. Baš danes se najhuje občuti velika pomanjkljivost pri naših obrtnikih, ker ne znajo voditi pravilno knjigovodstva in kalkulacije.

Za nastop obrti pa bi bilo treba, da dotičnik izkaže tudi, da ima nekaj začetne glavnice. Kajti danes začetni obrt brez primerne ali celo brez vsakega premoženja je že v naprej zapečaten stvar. Tak obrtnik ne bo mogel uspevati in bi bil samo na kvar celotnemu obrtnemu stanu. Podobno imajo vpeljano to že v Nemčiji. Za obrtne začetnike naj bi država dala nekaj let davčno prostost.

e) Določbe za posamezne obrtne stroke.

V obrtno-pravnem oziru je tudi važno, ali naj se v obrtnem redu detajlno k poedinim obrtom določijo tudi podrobnejša določila ali pa naj se izdajo posebni zakoni odnosno izvršilne naredbe. Tu bi posebno prišel v poštev stavbni zakon. Tukaj se za svoje pravice potegujejo tri skupine. Osobito velja to za nadtalne zgradbe. Inženjerji zahtevajo, da so le oni kompetentni po uredbi o pooblaščenih inženjerjih izvrševati nadtalne zgradbe in podpisovati vse načrte. Za Srbijo je to deloma še dosedaj veljalo. V ostalih pokrajinah države pa po njihovih zakonih to ni veljalo, pač pa so bili upravičeni za zgradbo nadtalnega stavbarstva le stavbniki, v omejenem delokrogu tudi zidarski mojstri. Ker imamo v novi državi poleg inženjerjev vse polno strokovno izobraženih nižjih stavbnih tehnikov, bi bilo zelo krivično, ako bi se izključno inženjerjem dala pravica do projektiranja in izvrševanja zgradb. Tudi naše sosedne severne države, ki so v stavbni tehniki zelo na višku, tega ne poznajo. Ker spada obrtni red v delokrog ministrstva za trgovino in industrijo in je treba tudi to vprašanje urediti v obrtnem zakonu, je naravno, da predpisi z ministrstvom za javna dela, ki veljajo le za inženjerje, ne morejo tu veljati. Podobno velja še za druge obrte (gostilničarje, zobotehnikarje, dimnikarje itd.).

Prvi način ureditve obrtov bi bil sicer preglednejši, a bi vodil zelo daleč, kar vidimo ravno pri oddelku o obrtnih zadrugah in v sedanjem srbskem zakonu o radnjama tudi pri poglavju o zbornicah.

d) Vprašanje zbornice.

Važno je vprašanje zbornice, njih ureditve in sestava. V bivši Srbiji (velja sedaj tudi za staro Srbijo in Črnogoro) imajo ločene zbornice, do čim imamo po vsej ostali državi skupne zbornice. Priporočiti bi bilo, da bi se uveljavile v celi državi skupne zbornice. Posebno važne so take zbornice za nas, ker je Slovenija gospodarsko popolnoma enotno zaokrožena in je prav, da se vse gospodarsko važne stvari stekajo v zbornico, že doma izkristalizirajo in jih dobe oblasti kot skupno, enotno rešena vprašanja in nasvete celokupnega gospodarstva. Mnenja posameznih skupin bi bila pri ločenih zbornicah preveč odvisna od različnih funkcionarjev ali referentov. Naravno je, ako imamo v Sloveniji eno tako močno stanovsko organizacijo. To pomeni mnogo več, kakor če bi jih imeli šest, tri v ljubljanski in tri v mariborski oblasti. Take enotne zbornice svoje uradovanje lahko bolj specificirajo po materiji ter si izvežbajo dovolj dobrih referentov. Stanovske organizacije naj bi zastopale enostranske zahteve včlanjenih strok, odnosno gospodarskih panog, zbornica pa naj bi bila forum in reprezentanca celokupnega gospodarstva dotičnega okoliša. Tudi v materialnem oziru je tu bolje, da veliki po razmerju finančne moči nosijo tudi bremena vzdrževanja, da ta ne zadenejo preobčutno malega pridobitnika. Pri opazovanjih dela pri posameznih ali ločenih zbornicah se je vse to dovolj pokazalo. Ako se v nekij krajih dela propaganda za ločene zbornice, igra tu znatno vlogo le osebnost, stvarne podlage pa za to ni.

Nov obrtni zakon naj gre tudi za tem, da bi postale zbornice pri izdajanju obrtnih dovoljenj prva inštanca. Zato so vse zbornice pred par leti solidarno izjavile, da bi bilo umestno, da se v tem pogledu razširi zbornični delokrog. Seveda si zbornica s tem svoje delo zelo poveča in razširi. Zato bo treba za taka dela vpeljati plačevanje gotove takse.

e) Meja med industrijo in obrtom.

Važno vprašanje v obrtnem redu, katerega ni mogoče natančno določiti, je meja med obrtnikom in industrijcem. Srbski obrtni zakon predvideva obrt le v malem obsegu, brez strojev. Bivši avstrijski obrtni red definicije tovarniškega obrta nima, obrtna praksa pa je določila gotove znake, po katerih se da presoditi, ali gre za tovarniško podjetje. Tak znak je veliko število delavcev, delo na zalo go, načelo delitve dela, uporaba strojev, podjetnik se manuelnega dela ne udeležuje, temveč ima le vodstvo obrata itd. Tudi ta meja ni natančno določena in večkrat tudi nepravilna. Umestno bi bilo, da obrtni zakon uredi tudi to vprašanje. Industrijci naj se ne dela težav pri njenem razvoju, toda na drugi strani zopet ne gre, da bi se že vsako večje obrtniško podjetje, če ima moderniziran obrat, smatralo za industrijo (za tovarno). Mnogokrat hočejo doseči tovarniški značaj podjetja osebe zato, ker za rokodelsko izvrševanje obrta niso sposobne. V interesu napredka in zdrave podlage obrta in industrije je, da ima vsako podjetje dobro, strokovno sposobno tehnično in komercialno vodstvo. Tu treba, da bo imel novi zakon primerne določbe, ki bodo to spoplaševale, ki pa zopet ne smejo iti tako daleč, da bi ovirale razmah industrije in po nepotrebnem vezale roke sposobnim in podjetnim ljudem.

V podrobnosti je gotovo še mnogo stvari, ki jih bo treba proučiti, preden postane načrt obrtnega reda zakon. Zato bi bilo želeli, da bi dobile vsaj zbornice kot edino prave stanovske zastopnice trgovine, obrta in industrije načrt v proučevanje, da se jim nudi možnost staviti predloge in da se njih mnenje potem tudi uvaža.

ŠVEDSKI VŽIGALNI TRUST PRODIRA V ITALIJO.

V zadnjem času si prizadeva švedski vžigalni trust, da razširi svoje produkcijsko območje tudi v Italijo. Vršijo se pogajanja, ki še niso zaključena. Švedski trust je ponudil Italiji baje zelo ugodne pogoje, ker mu je veliko na tem, da se tudi tam zasidra. Italijani nočejo o pogajanjih nič izpovedati in pravijo, da bodo objavili šele končne detajlne zaključke.

ŠOLA ZA URARJE.

Pri visoki šoli za trgovino v Neuchâtelu (Neuenburg) se je osnovala posebna sekcija za urarje-trgovce v okviru in s sodelovanjem tamošnje mehanične in urarske šole. Šola je posebno priporočljiva za one, ki bi se hoteli posvetiti urarski trgovini, ker dobivajo v tej šoli temeljito strokovno izobrazbo, tako tehnično kakor tudi racionalnotrговsko. — Podrobnejše informacije o tem dobijo zainteresenti tudi pri švicarskem konzulatu v Zagrebu.

IZ INDUSTRIJE SOLITRA.

Pogajanja med čilenskim finančnim ministrom Ramirezom z zastopniki nemške I. G. Farben d. d. in angleške Imperial Chemical Industries Ltd. so dovedla do zadovoljivega zaključka in do sporazuma o tesnem sodelovanju v bodočnosti, kar zagotavlja nemškemu poljedelstvu kar najboljše preskrbo z dušikom. Propaganda se bo vršila po dogovorjenih smernicah. Čilenska vlada je izdelala že zakonsko predlogo, ki pooblašča čilenskega predsednika, da naloži v čilenski industriji na račun države do 120 milijonov mark, s čimer se prepreči prevelik inozemski vpliv na čilensko solitrovo industrijo. Pogodba se ne tiče severnoameriških Zedinjenih držav. Cene v Nemčiji so bile že doslej globoko pod predvojnimi cenami in so jih sedaj še nadalje znižali.

Koroški obrtniki v Sloveniji.

Večja skupina obrtnikov iz celovškega in beljaškega okraja je posetila v nedeljo in ponedeljek Slovenijo. Predpriprave za ta izlet, kakor tudi organizacijo sprejema, celega potovanja in bivanja gostov v Sloveniji je vodila Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani. Načelnik Zveze g. Jos. Rebek je za ta izlet žrtvoval mnogo truda in ne zastoni, ker se je vršila cela prireditev brezhibno ter so bili izletniki zadivljeni nad ljubeznivim sprejemom, nad pristrčno pogostitvijo in nad vsem, kar so tekot izleta pri nas videli.

Izletniki so prišli z lastnimi velikimi avtobusi preko Podkorena v nedeljo jutro na Jesenice, kjer jim je pripravilo jeseniško obrtnišvo sprejem in zakusko pri županu g. Cuferju. Že na Jesenicah je goste pozdravil načelnik Zveze obrtnih zadrug ljubljanske oblasti g. Josip Rebek, kakor tudi zastopnika mesta Ljubljane g. Josip Turk in Urbas. Po mali zakuski so si gostje ogledali obrate Kranjske industrijske družbe, nakar se je vršil skupen obed v restavraciji K. I. D. Po obedu so se podali izletniki peš skozi Vintgar na Bled in je bil tu oficijelen sprejem v Zdraviliškem domu. Naravno, da se niso mogli gostje nagledati lepote našega gorenskega biserja. Ob 7. uri so gostje z avtobusi krenili proti Ljubljani, kamor so dospeli ob pol 9.

V restavracijskih prostorih »Zvezde« so jih pozdravili zastopniki obrtnišva, mesta in oblasti. Prirejena jim je bila tam tudi večerja. Ob prihodu je goste z daljšim govorom v slovenskem in nemškem jeziku pozdravil načelnik Zveze obrtnih zadrug g. Josip Rebek. Omenil je, da velja poset koroških stanovskih tovarišev kot zahvala za poset, ki so ga jim priredili prošlega leta tovariši iz Slovenije. Poset je velikega pomena za medsebojno zblizanje in poznanje, ki je važno ne samo za razvoj obrtnišva, ampak tudi za splošni napredek. Govornika so navzočni večkrat pretrgali z aplavzi. Ob koncu govora je bila vsakemu izletniku izročena v nemškem jeziku pisana brošura »Ljubljana«, kot dar mestne občine ljubljanske, v katere imenu je goste pozdravil občinski svetnik g. Turk.

Govornikoma se je zahvalil v imenu gostov v slovenskem jeziku ključavničarski mojster gosp. L. De Cecco iz Beljaka, ki je v spomin na ta poset izročil Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani prav lepo spominsko sliko; sledili so nato še drugi govori in ob ubranem petju obrtniškega pevskega zbora je vladalo živahno razpoloženje do polnoči. Gostje so se nato razšli po odkazanih jim stanovanjih.

V ponedeljek v jutro je bil sestanek na vrtu »Zvezde«, od koder so se gostje podali peš na ljubljanski Grad, a od tam v zbornico za TOI, kjer jih je v sejni dvorani pozdravil zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin z naslednjim govorom: »Dragi prijatelji in tovariši! Dovolite, da Vas v imenu zbornice za TOI, osobito pa v imenu obrtnega odseka, kateremu načeljujem, najiskreneje pozdravljam in Vam kličem: dobrodošli!«

Nato je g. Ogrin nadaljeval pozdravni govor v nemškem jeziku in dejal: »Prišli ste k nam, da vidite naš obrtniški napredek in našo lepo gorensko pokrajino, ki je biser naše države. Žal, ne moremo pokazati velikega napredka obrtnišva, ker smo majhni in revni in nismo imeli sreče, da bi se mogli predati plodonosnemu razvoju. — V srednjem veku smo tvorili zaščitni val proti turškim naskokom, dočim je bilo to zapadnim in severnim narodom prihranjeno. Ne glede na to smo s svojo marljivostjo nekaj sezidali, pri čemer moramo biti tudi vam, našim sosedom, hvaležni, kajti mnogi naši pomočniki so prinesli k nam vašo kulturo. — Naša država je agrarna, obrt in industrija se nahajata šele v povojih. — Naša naloga je, da gojimo industrijo in da jo zboljšamo; na vas se pa bomo rade volje obračali za pomoč in nasvete.

Slovenija tvori gospodarsko enoto; pri nas je obrt, trgovina in industrija najbolj razvita v državi S. H. S. — Naša skupna vprašanja so: zadostna zaščita obrti, bolniško in nezgodno zavarovanje obrtnikov, vprašanje našega naraščanja itd. To so vprašanja, ki čakajo rešitve tako pri vas, kakor tudi pri nas.

Ob tej priliki mi je posebna čast spom-

niti se tudi zastopnika avstrijskega generalnega konzulata g. višjega inspektorja Stradnjeja, s katerim delujemo v prijateljstvu in v popolni harmoniji. Kakor stremi on po sodelovanju obeh držav, gre tudi naše stremljenje za tem, da se z vami gospodarsko čim tesneje združimo. — Naša zbornica, oziroma naš obrtni odsek, ki je najvišja obrtniška organizacija, namerava v teku tega leta podvzeti poučno potovanje v Nemčijo. Naš cilj je Monakovo. Ni izključeno, da vas ob tej priliki obiščemo. — Sedaj se nahajate v zbornični stavbi, ki smo jo v toku zadnjih let povečali in oplešali. Na tej stavbi lahko vidite, kaj zmorejo naši obrtniki in kako visoko stopnjo so doslej dosegli. Iz vsega se zrcali moderna renesansa, ki se v mnogočem odlikuje kot originalni umotvor ustvaritelja gosp. prof. Plečnika. Pri izvršbi se je uporabilo samo domači material in delo domačih rok. — Ob koncu vas pozdravljam še enkrat pristrčno z željo, da se kratki čas, ki ga boste preživeli med nami, počutite najboljši in da ponese s seboj najboljše utise.

Naj živi obrtnišvo! Bog živi naše medsebojne obrtne odnose!

Zborničnemu podpredsedniku g. Ogrinu se je v imenu gostov zahvalil podpredsednik Trgovske in obrtne zbornice iz Celovca g. Lazar Furian.

Sledil je nato pod vodstvom zborničnega generalnega tajnika g. dr. Frana Windischerja ogled zbornice. Gostje so kazali za vse največje zanimanje in ob koncu se je član celovške zbornice g. Moser iz Beljaka zahvalil podpredsedniku g. Ogrinu in zborničnemu generalnemu tajniku g. dr. Windischerju za pripravljen sprejem.

Gostje so si nato ogledali muzej ter se potem podali skozi Tivoli v hotel Bellevue, kjer jim je bil prirejen skupen obed. Tudi tu je zvezin načelnik g. Rebek s temperamentnim govorom otvoril celo vrsto zdravic gostom in napredku obrtnišva.

Ob pol 17. so izletniki navdušeni in hvaležni za gostoljubnost, ki so jim jo izkazali slovenski tovariši, zapustili Ljubljano in krenili zopet v svojih avtobusih čez Jezersko domov.

Trgovina.

Na žitnih trgih je zopet nastopila tendenca na hausse, in sicer vsled poročil iz Kanade, po kojih znaša pridelek pšenice samo 320 mil. bušlov proti 500 milijonom v lanskem letu. Ta tendenca se očito kaže tudi že na naših trgih.

V vsej Srbiji znana beograjska tvrdka modnega blaga Vuletić in Ninković je prišla v konkurz; pasiva znašajo 3 milijone 500.000 Din, aktiv je za 2.400.000 dinarjev. Za poslovne lokale je morala plačevati tvrdka mesečno 28.000 Din.

Importni davek namerava v svrhu zmanjšanja pasivnosti v zunanji trgovini vpeljati poljska vlada. Višina importnih pristojbin bo odvisna od višine predloženih faktur.

Dve veliki berlinski blagovni tvrdki, in sicer tekstilna tvrdka Rubin in Werner ter svilena tvrdka Ed. Schott, sta postali insolventni. Pasiva znašajo 3, oziroma 2 mil. mark.

Število konkurzov v Nemčiji v prvi letošnji polovici je znašalo 5266 in je izdatno večje kot v prvi lanski polovici s 4416 konkurzi.

Fuzija angleških kabelskih družb je po poročilu berlinskega »Börsenkurierja« zaključena. Nova družba bo dobila ime Cable and Wireless Ltd. (wire izgovori vajr = žica, less = brez).

Konjunktura v U. S. A. se po zadnjem mesečnem poročilu Guaranty Trust Coe ne bo več mogla vzdržati na sedanji višini. Najprvo je pričakovati sezíjskega nazadovanja v industrijski delavnosti, nakar je pričakovati splošnega konjunkturnega padca. Seveda je to samo padec v ameriškem smislu ali toliko kot nekoliko zmanjšani dobiček.

Bata hoče skupaj z neko drugo tovarno zgraditi v Nemčiji tovarno nogavic, ki naj oskrbuje vse prodajalne Batove v Nemčiji.

Avtomobilna tvrdka Steyr poroča, da se je vsled hude zime prodaja pozneje pričela, da se je pa v zadnjih mesecih kupčija bistveno zboljšala in da so bile v maju dosežene lanske številke.

PO SVETU.

Ogrske državne železnice so za eno leto podaljšale tarifne olajšave za pošiljke pšerice, sirka in rži v Italijo.

Brezposelnost na Dunaju je nadalje padla, pod 55.000, in je najnižja v zadnjih štirih letih. Nazadovanje se pa tiče pač najbolj stavbne panoge in kar je s tem v zvezi.

Novo banko v Pragi je ustanovil dolgoletni senzal na dunajski efektni borzi Artur Lukacs. Udeležene so banke Zahodne Evrope in dve ugledni dunajski zasebni banki.

Ameriška General Electric Co. je prevzela 16% delnic nemške d. d. Osram. Osram je vodilna družba v mednarodnem sindikatu žarnic, ki je eden najbolj trdno organiziranih svetovnih kartelov. Kdo je delnice prodal, se še ne ve. Doselej sta imeli v d. d. Osram po 40% delnic A. E. G. in Siemens-Halske, 20% pa banka Koppel.

Osebnih avtomobilov v U. S. A. so napravili v maju 516.000, torej nekoliko manj kot v aprilu (537.000), a veliko več kot v lanskem maju (376.000). Produkcija tovornih avtomobilov se je pa nadalje dvignila: lanski maj 50.000, letošnji april 82.000, letošnji maj 86.000.

Opelove tovarne so nameravale kupiti tovarno kavčuka; sedaj so to namero opustile in hočejo zgraditi lastno kavčukovo tovarno. Stavbišče je že kupljeno.

Zlate zaloge v U. S. A. so se vsled neprestanih dovozov dvignile v zadnjih treh tednih za 244 mil. dolarjev.

Obtok bankovcev v Nemčiji je znašal na koncu junija 4 milijarde in 674 milijonov mark; kritje je od zadnjega izkaza padlo od 51,5% na 47%.

Svetovne zaloge cina so znašale na koncu februarja še 25.960 ton, na koncu junija pa 23.936 ton. Nazadovanje je v glavnem posledica trajne rekordne porabe v Ameriki, ki je porabila v prvem letošnjem polletju nad 48.000 ton cina, za ca. 10.000 ton več kot v prvem lanskem polletju.

V Amsterdamu v podpis razpoložene delnice nemškega kalijevega sindikata v znesku 200.000 funtov so bile večkrat prepisane. Dodelivna kvota bo torej prav majhna.

Bolgarske tovarne tobaka in cigaret so sklenile kartel, za katerim stojita v prvi vrsti Balkanska banka in banka Franco-Belge. Izven kartela je 5 sofijskih in 11 podeželnih obratov, kojih razvoj bo sedaj seveda bistveno otežkočen.

Agence Havas, znana poročevalna agentura, zaključuje leto 1928 s čistim dobičkom 20.830.000 frankov (leto prej 14.985.000). Dividenda je določena na 85 frankov (83). Agentura ima v inozemstvu 43 podružnic. Lani je vsled izgub 28 inozemskih podružnic propadlo, a jih hočejo na novo organizirati.

Poljsko Centralno agrarno banko bodo poleg ameriških, angleških in francoskih bank financirale tudi holandske in švicarske banke.

Bolgarska Narodna banka je zvišala obrestno mero od 9 na 10%.

Število industrijskih delavcev v Bolgariji navaja izvestje »Banque Nationale de Bulgarie« s ca. 90.000. Več kot tretjina vseh delavcev, 35.000, je zaposlena v tobačni in cigaretni industriji; na drugem mestu sta z enakim številom 8900 delavcev tekstilna industrija in industrija živil in pijač.

Večino delnic nemške tovarne telefonskih in brzojavnih aparatov Schuchardt so kupili Amerikanci. Tvrdko bodo zelo povečali in sicer ne za kritje potrebe aparatov doma, temveč za izvoz aparatov na evropski vzhod.

Češkoslovaško steklo. Izvoz stekla iz Češkoslovaške je znašal v prvih štirih letošnjih mesecih 63.189 ton proti 57.165 tonam v letu 1928 in 54.316 tonam v letu 1927. Kvantum se je torej dvignil, ne pa vrednost, in je bil letošnji izvoz za 13 milijonov Kč pod izvozom leta 1927. Leta 1928 so dobili za 100 kg eksportnega blaga 727-50 Kč, letos pa samo še 629 čsl. kron.

TRGOVSKI USPEH LIPSKEGA SPOMLADANSKEGA VELESEJMA.

Na spomladanskem Lipskem velesejmu 1929 je bilo število razstavljalcev 10.030; torej je to število le za malenkost zaostalo za številom 10.106, doseženem na spomladanskem velesejmu leta 1928. — V zadnjem letu je razstavni prostor narastel od 186.983 m² na 198.300 kvadratnih metrov. — Iz števila razstavljalcev se lahko sklepa, da ni nemška industrija kljub zmanjšani konjunkturi in posledicam dolgotrajajoče mrzle dobe preteklega zime izgubila poguma do novih podjetnosti. Razstavljalci so že pred sejmom jasno vedeli, da bo slab ekonomski položaj zelo vplival na kupno moč notranjega trga, posebno vsled dveh in pol milijona brezposelnih in da bo manjkajoča kupna moč teh mas vplivala na razpoloženje kupovalcev. Zato so se mnoge branše potrudile ojačiti izvoz s tem, da so priredile posebne razstave, odgovarjajoče okusu posameznih dežel, da bi s tem dvignile večje zanimanje za nakup od strani inozemskih izvoznikov. Na ta način so res izvrstno uspeli, ker je velikanski obisk inozemskih kupovalcev, ne samo ojačil obstoječe trgovske zveze, marveč posebno tudi upostavljal nove zveze, potom kojih je došlo do številnih konkretnih naročil. To velja posebno kar se tiče velikega sejma tehnike in sejma za stavbarstvo, ki sta trajala od 3. do 13. marca in donesla razstavljalcem tehnične industrije pomembne dobičke; interesi so imeli mnogo časa natančno se upoznati z bogato razstavo in naročila v vseh tehničnih branšah pričajo, da je dolgo trajanje Tehničnega velesejma tudi ekonomično upravičeno. Do zadnje ure je bil obisk tega velesejma zelo živahen.

* * *

PLAČEVANJE DAVKOV V III. ČETRTLETJU.

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasa: Dokler se ne izvrši nova odmera zemljarine, zgradarine, pridobnine, rentnine in družbenega davka za tekoče leto 1929 po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928, Uradni list št. 75/26 ex 1928, se mora po členu 163. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih pobirati davek, ki je predpisan po stari davčni obliki najbližjega davčnega leta z vsemi državnimi pribitki vred, ki so se pobirali po njej. Od tega davka so izvzeti samo tisti davčni zavezanci, ki so prijavili prestanek davčne obveznosti (člen 147. zakona o neposrednih davkih). V smislu člena 148. pravkar omenjenega zakona o neposrednih davkih dospel je v plačilo dne 1. julija 1929 tretji obrok: a) zgradarine, b) pridobnine, c) rentnine, d) družbenega davka, e) pavšalnega davka na poslovnih promet in e) vojnice. — Vsi ti že v plačilo dospeli četrtletni davki se morajo plačati najkasneje do dne 15. avgusta 1929. Kdor bi tega dne ne plačal zapadlega davčnega obroka, se mu od neplačane vsote zaračunajo šestodstotne zamudne obresti in se izterja neplačani davek z obrestni vred prisilno. Uslužbeni davek, ki so ga pobrali službo-dajalci od svojih uslužbencev, se mora odpremiti davčni upravi najkasneje prvi dan po preteku vsakega meseca. Službo-dajalci pa, ki nimajo več kot pet uslužbencev, morajo pa pobrati davek odpremiti za mesec april, maj in junij t. l. najkasneje do 15. julija 1929. — Davčni zavezanci, ki vodijo knjigo opravljenega prometa, morajo plačati davek na poslovnih promet od prometa, opravljenega v II. četrtletju 1929, najkasneje do dne 31. julija 1929. — Zemljarina dospe v plačilo ter se mora plačati v dveh enakih letnih obrokih najkasneje dne 15. avgusta 1929 in dne 1. novembra 1929, sicer se bodo zaračunale šestodstotne zamudne obresti in se bodo neplačane vsote prisilno izterjale. — Davek novih davčnih zavezancev in za nove davčne predmete, ki se bo odmeril med tekočim letom, dospe v plačilo oni dan, ko se bo zavezancu pravilno vročil davčni plačilni nalog ali odlok; plačati pa se mora 30. dan po vročitvi plačilnega naloga oziroma odloka.

RAZNO.

Za tajnika Zbornice kraljevine SHS v Solunu je imenovan dr. Drag. Mihajlovič, pisar Ministrstva trgovine in industrije. Dosedanji zborniški tajnik gosp. Savo Obradović se vrača na svoje mesto v Ministrstvo trgovine in industrije.

Mednarodna razstava za hotelirsko, kuharsko in slaščičarsko obrt se vrši od 21. do 29. septembra v Kopenhagenu. Interesi za to razstavo naj se obrnejo neposredno na Generalni konzulat kraljevine S. H. S. v Kopenhagenu, Bredgarde 77.

Ponosni samotar. V Nemčiji obstoji linolejski trust, ki je priključen Mednarodnemu linolejskemu trustu. Rheinsche Linoleumwerke pa niso zraven; na običnem zboru je uprava dejala, da družba ne namerava pristopiti trustu, s čimer bi izgubila svojo neodvisnost; če je samostojna, dela z bistveno večjim dobičkom. Gotovo je nekaj na tem zagotovu, saj je dividenda desetodstotna.

Borza dela v Mariboru. Od 30. junija do 6. julija je dela iskalo 100 moških in 61 žensk, t. j. 161 oseb. Službenih mest je bilo 106 prostih; delo je dobilo 95 oseb in sicer 52 moških in 43 ženskih; odpovedalo jih je 28, odpadlo pa 28; koncem tedna je bilo še 818 oseb v evidenci. Od 1. januarja do 6. julija je pa dela iskalo 3167 moških in 1598 ženskih, 2511 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 980 moških in 1014 ženskih, odpovedalo jih je 677, odpadlo pa 1276.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 20 hlapcev, 16 poljskih delavcev, 2 klenarja, 2 stavbna ključavničarja, 3 železostugarji, 4 mizarji, 3 čevljarji, 1 strojnik za Hercegovino, 30 rudarjev, 2 soboslikarja, 1 cementni delavec, 1 kolar, 3 žagarji gateristi, 2 mlinarja, 1 delavec za opekarno, 4 podkovski kovači, 4 sodarji, več vajencev (ključavničarske, krojaške, kovaške, kolarske in pekove obrti in trgovinske stroke) in tudi 15 kmečkih dekel, 1 kmečka gospodinja, 4 delavke za v vinograd, 3 poljske delavke, 6 kuharic, 18 služkinj, 2 sobarici, 3 kuharice k orožnikom in financem, 1 grajščinska kuharica, 1 kavarniška kuharica, 1 perfektna servirka, 2 podnatakarici, 1 plačilna natakarka, 1 otroška vrtnarica, 1 vzgojiteljica, 1 šivilja za obleko, 2 fotografinji, 1 šteparica za gornje dele čevljev, 2 postrežnici, 3 tovarniške delavke, 3 pomožne delavke, 1 tekačica, 4 šiviljske vajenke, 1 vajenka za štepanje gornjih delov čevljev.

Ljubljanska borza.

Tečaj 8. julija 1929.	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-8775
Berlin 1 M	13 555	13-585
Bruselj 1 belga	—	7-9112
Budimpešta 1 pengő	—	9-9353
Curich 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šilling	7-9960	8-0260
London 1 funt	275-90	276-70
Newyork 1 dolar	—	56-855
Pariz 100 fr.	—	222-85
Praga 100 kron	168-20	169-—
Trst 100 lir	297-—	299-—

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 170 Din; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 dinarjev; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združ. papirnice Večje, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, denar 125, blago 130; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Šešir«, tovarna klubov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvor-

LISTEK.

A. Ogris:

Trgovina izza srede stoletja.

(Nadaljevanje.)

Navedeni činitelji dajejo v zvezi z mnogimi drugimi vsemu trgovskemu poslovanju drugačno lice; kupčijske metode morejo ubrati pripravnije, pa tudi težavnejša pota. Dočim pa se ima industrija za svoj gigantični napredek zahvaliti predvsem mehanizaciji delovnega procesa, tehničnim izumom ter dobro premišljeni, kakor notranji tako vnanji organizaciji, se trgovina teh sredstev ne more poslužiti ali pa le v pičli izmeri. Da zmaga svoje naloge, in da se v konkurenci vzdrži, mora trgovec poiskati druge izhode: V to svrhu se mora bolj specializirati, členovitejšje odstopnjevati prodajo, izčleniti še več pomožnih poslov, pribitati več in nove pomožne organe, spopolniti tehnično delitev dela v obratu in kupčijske oblike ter mora poskusiti z organizacijo v veleobratih.

Čeprav zajamčuje trgovinskimi poslovalnicam ob običajnih okolščinah mnogoterost v izbiri vedno še najprej kontinuiteto v obratovanju, pošlajajo ipak zmiraj številnejši oni trgovci, ki so prisiljeni omejiti se na razpečevanje ene same vrste blaga ali le nekaj malo vrst,

t. j. se specializirati. S tem si vstvarijo možnost, da morejo bolj ugodno nakupiti, oni lažje pregledajo tržne razmere, znajo bolj strokovno ravnati z blagom in nudijo v svoji branši potrošnikom bogatejšo izbiro: te in še druge okolnosti so strokovno specializacijo spopolnile že tako daleč, da štejejo specializirane vrste trgovine na mnoge stotine. V posameznih strokah se specializacija nadaljuje še po kupni moči, okusu in starosti potrošnikov (n. pr. trgovina za finejšo kožuhovino, za cenena darila, za deško konfekcijo in podobno), po porabni zveznosti različnih predmetov (n. pr. trgovine za lovske, pušilne, kuhinjske, turistične, šolske itd. potrebščine), po izvoru blaga (n. pr. trgovina za japonskim porcelanom, dalmatinskim vinom in podobno) ali po kakovosti materijala (trgovina z umetno svilo, z naravno svilo, z aluminijevim blagom in podobno). V višjih redih trgovine na debelo se specializacija pogostoma omeji še bolj in se razteza le na nekatere številke ali kakovostne stopnje izvestne vrste blaga.

Spričo velikanskih mas najraznovrstnejšega blaga, ki ga industrija neutrudljivo vsak dan pripravi, še neznani potrošnji, in zaradi krajevne porazdrobljenosti proizvodnje oz. oddaljenosti izvorne dežele trgovina ne more drugače, kakor da distributivni proces razčleni, t. j. da pomnoži stopnje, preko katerih

mora blago, predno pride poslednjemu potrošniku v roke. Na podaljšani poti se blago sicer nekoliko podraži, vendar pa po navadi to podražitev korist, ki jo imata potrošnik in proizvajalec, več ko odtehta. Da se pa ta odstopnjevanejša pot blagovnemu prometu vseeno časovno nekoliko skrajša, se mora trgovec bolj omejiti na vodstvo in čisto dispozicijske posle, t. j. na trgovinsko posredovanje v ožjem pomenu besede: zavoljo tega je treba izločiti še več zgolj tehničnih pomožnih opravil in njih obavljanje prepustiti novim specialistom, ki se v takih novih obrtih poklicno in gospodarsko osamosvoje; zbog tega nastanejo posebni zavodi za reklamo, za dekoriranje izložbenih oken, za vskladiščanje in konzerviranje, dostavljanje in zbiranje malih pošiljk, revizijska in kontrolna podjetja, informacijske pisarne, zavodi za paketiranje in vtovarjenje, zbiralnice naslovov, posredovalnice služb, se osamosvoje razni merilci, preskuševalci, razbiralci, mešetarji itd. Razven tega pa zahteva živahnejši promet tudi v notranjem poslovanju hitrejši pregled, lažjo kontrolo in več strokovne natančnosti. Zdaj ne gre več, da bi kakor pred enim stoletjem, gospodar, pomočnik in vajenec obavljali vsi iste posle, temveč se v posamezni prodajalnici delo tehnično stalno porazdeli med specialno izvežbane vršilce, tako da se more trgovski go-

spodar še bolj neovirano posvetiti bistvenim opravilom, t. j. vodstvu in opazovanju tržnih razmer. Podobno kakor v industriji, se je moralo torej tudi v trgovini poklicno delo razdrobiti na več delnih opravil. V čim večji meri se more trgovski obrat razviti ne le ekstenzivno, temveč tudi intenzivno in izpopolniti takšno notranjo organizacijo, tem bolj izgublja rokodelski značaj in tem lažje je uveljaviti v njem načela racionalnega modernega podjetništva.

Ta tehnična delitev notranjega poslovanja je poleg intenzivnejšega prometa jeden iz glavnih vzrokov, zakaj se številčno razmerje med gospodarji in pomožnimi močmi v tej dobi čisto obrne, tako da število poslednjih v visoki meri preraste število prvih. Danes ne more več vsakdo, ki je zaposlen v trgovini, računati s tem, da v doglednem času postane samostojen trgovski podjetnik. Kot posledica se zato tudi v trgovini pojavi socialno vprašanje, tli v njej razredno nasprotstvo. Kakor prinaša že narava stvari, vnese ta činitelj v trgovino tudi nekaj shematičnega birokratizma: delovni čas se ne izrabi racionalno ali le s strogo, preurejeno organizacijo. Vendar pa ta škoda ne vzdrži nikakšne primere z ogromno potratu časa, ki si jo je lahko dovolil trgovec v prejšnjih stoletjih.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

nica za dušik d. d., Ruše, denar 275, blago 285 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 230—270 Din; brzjavni drogovi 240—260 dinarjev; bordonali merkantilni 330 do 380 Din; trami merkantilni 290—310; škorete, konične, od 16 cm naprej 630—650 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 700 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 520 do 550 Din; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 540—560 Din; deske-plohi, par., od 16 cm naprej 580—620. — Bukev: Deske-plohi, naravni, neobrobjeni 475—500; deske-plohi, naravni, oštrorobi 750—900 Din; deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 650—750; deske-plohi, parjeni, oštrorobi, 950—1150 dinarjev, testoni 450—480; tavolete 1100 do 1150 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 350 do 600 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobjeni, boules 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1000 Din; deske-plohi, oštrorobi (podnice) 1200—1300 Din; frizi 1100—1250 Din. — Drva: bukova 21—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragovi: 260 m, 14 x 24, hrastovi 50—56 Din. — Oglice: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Išče se: rezana jelovina (smreka, jelka, po možnosti večina smreka), oštroroba, paralelna, pravokotno očeljena, I., II., III., monte, franco vagon meja via Djevdjelija tranzit. Plačljivo na podlagi akreditiva in sicer: Deske normalne: debelina 18 in 24 mm, širina 10% od 17, 19 cm, 90% od 22, 25, 28, 30, največ od 22 in 25 cm, dolžina 4 m; štirikratna vezava: 18 mm po 4 komade, štirikratna vezava: 24 mm po 3 kom. v svežnju. Deske podmerne: debelina 24 mm, širina 10, 12, 14 cm, dolžina 4 m, vezava 4 kom. v svežnju. Deske kratke: debelina 18 in 24 mm, širina od 10 do 30 cm in tudi več, dolžina 1, 150, 2, 250, 3, 350 m, vezava 18 mm po 5 komadov; 24 mm po 4 komade. Remeljni: dolžina 4 in 5 m, debelina 46/24, 46/26, 56/36, 56/33, 66/46, 66/66, 66/86, 96/46 mm, vezava po debelosti remeljnov od 2 do 10 komadov. Nadalje se iščejo: hrastova drva, drogovi (najraje mecesnovi) za električni vod, 10, 11, 12 m dolgi, premer v vrhu 17/18, 18/19, 19/20, 21/22 cm, franco vagon nakladalna postaja. — 1.000.000 komadov jelovih dna za sode, 12 in 15 mm debeline, 42/42, blago zdravo in suho, srednja širina 14 cm, dno sestavljeno iz treh komadov, vezanih v svežnje. — 500.000 komadov bukovih garnitur za sode, 12 cm debeline, 740 in 780 mm, 60 in 100 mm širine, brez zareze in peresa, brez ureze za dno, prostorna širina 1730 mm, vezana v garniture, paralelno blago, obrobjeno, cilindrično žagano.

Žito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 257-50—260; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska vozina, slov. postaja, dobava v juniju, plačilo v 30 dneh, 262-50 do 265 Din. — Koruza: sla plata: dobava julij, avgust, september, zacinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 292-50—295 Din; bačka: suha, zdrava, rešetana, plačilo v 30 dneh, mlevska vozina, 270-50—272-50; bačka: suha, zdrava, rešetana, plačilo v 30 dneh, navadna vozina, 277-50—280 Din. — Ječmen: baranjski: pivovarski, 70/71 kg, 315—317-50 dinarjev; bački: ozimni, 67/68 kg, 290 do 292-50 Din. — Oves: bački, slov. postaja, navadna vozina, 275—277-50 Din. — Moka: pšenična Og: fco Ljubljana, pri odjemu cellega vagona, plačljivo pri prejemu blaga, 365—370 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: 1 vagon desk, 2 vagona testonov, 2 vagona jelovih letvic, 1 vagon oglice, 3 vagona hrastovih pragov, 2 vagona drv.

TRŽNA POROČILA.

STABILNI KOVINSKI TRGI.

Na vseh kovinskih trgih razen cina je bilo kolebanje v zadnjem času majhno. Tudi za bližnji čas se računi s pomembnejšimi spremembami v cenah. — Sla-

bost bakra v Londonu je morda samo lokalni pojav; kajti bakreni kartel kaže slejkoprej kaj malo veselja za znižanje cen. Kartelna eksportna cena ostane nespremenjena pri 1830 cents. Konsum je živel dolgo časa od zalog in bo moral kmalu spet nastopiti kot kupec, tako da o padcu cen ne more biti govora. — Splošni mir na trgu svinca je bil nekoliko prekinjen po nekaterih večjih nakupih Rusije. Drugi moment za vzdržanje cen je konferenca svinca, ki se bo v kratkem vršila. Opozarjajo na dejstvo, da se Amerika s svojim velikim svinčnim eksportom, ki je pa v zadnjem času zelo nazadoval, ne bo zanimala za takšne obveznosti. — Cena cinka se giblje v Londonu okoli 28 funtov. Kupčija je mirna. Kartel je podaljšan do 30. septembra. — Po angleško-ameriški ustanovitvi British American Tin Corp (Tin = Zinn) je tako v Londonu kot v New-Yorku cena cina poskočila. Nadaljni razvoj je odvisen od stališča stranke na baisse. Izgledi za mednarodni kartel so kljub omenjeni ustanovitvi slabi, ker označajo ceno kot zadosti visoko. — Trgi starih kovin so pravitako mirni, cene so se le prav malo spremenile.

* * *

MARIBORSKI TRG DNE 6. JULIJA t. l.

Ta trg je bil povsem dobro založen, pa tudi najboljše obiskan. Slaninarji so pripeljali na 12 vozov 19 zaklanih svinj in 12 telet (2 teleti sta bili konfiscirani); kmetje pa 9 voz krompirja in 6 voz črešenj. Cene mesu so zopet poskočile. Govedina se je dobivala po 17—20 Din, teletina po 20—30, svinjina po 17-50 do 27 Din in le kravje meso se je dobivalo po 12—14, ovčje pa po 12 Din za 1 kg.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 100 komadov. Cene so bile perutnini 15—80 Din, domačim zajcem 15—25, 1 ovci 150, kanarčkom pa 50 do 100 Din za komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirja 1-50 do 1-75 Din, letošnjemu 4—5, čebuli 4 Din, česnu 15—18, paradižnikom 12, hrenu 10, kislemu zelju 5 Din za 1 kg; karfiolu 4—10, ohrovtu 0-50—1-50, kumarčam 2—5, solati 0-50—1-50, zeljnatim glavam 1-50—3—Din za komad. Jajcem 1-25—1-50 za komad, fižolu v stročju 8 do 10 Din za kg. — Cene sadja: črešnjam 6—10, marelicam 20, svežim figam 28 Din za 1 kg; jagodam 16, borovnicam 8—4 Din za liter, oranžam 1—5, limonam 0-75—1-25 za komad. — Cene cveticam: 0-50—3 Din, z lonci vred 10 do 50 Din za komad.

Lesena in lončena roba se je prodajala po 1—100 Din, grablje 8—9, vile 10 do 14, brezove metle 1-75—5 Din za komad; koruzna slama za 30 Din za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 3. t. m. so kmetje pripeljali 9 voz sena, 2 voza otave, 7 voz slame; v soboto 7. t. m. pa 16 voz sena, 6 voz otave in 8 voz slame na trg. Cene so bile senu, ki se je pocenilo, 40—75 Din, otavi 50—60, slami pa 60—70 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije Bos. Brod se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 23. julija t. l. pri direkciji drž. železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na postaji Hum se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 26. julija t. l. pri direkciji drž. železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Gradbeno odeljenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 12. julija t. l. ponudbe glede dobave lesa in 30.000 kg portland-cementa. — Saobračajno-komercialno odeljenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 15. julija t. l. ponudbe glede dobave barve, terpentina, firneža, laka, sikativa, brunolina, steklarskega kleja, jantar-laka, steklarskega papirja i. t. d.; do 22. julija t. l. glede dobave 13.000 komadov nalučnikov in 2400 komadov vrvice za signalne robove in piščalke. — Mašinsko odeljenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave karbolne kisline, sanitola, formalina, lizolina, solne kisline, gorske krede, morskih gob in čistila za kovine. (Pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 11. julija t. l. ponudbe glede dobave barv, steklarskega kleja, jantar-laka in firneža ter glede dobave dveh železnih mrež. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 19. julija t. l. ponudbe glede dobave auto-gum ter glede dobave svinca, cinka in bele kovine. — Dne 22. julija t. l. se bo vršila pri Gradjevinskem odeljenju direkcije drž. železnic v Sarajevu licitacija glede dobave lesa. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so na vpogled interesentom v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 22. julija t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagalištu v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 7000 m mreže iz žice; dne 24. julija t. l. pa glede dobave 500 m gumiranega platna, 2000 m batista in 200 kg gutaperče. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagalištu.)

Dobave. Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 18. julija t. l. ponudbe glede dobave 1000 m jeklenih vrvi. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 26. julija t. l. ponudbe glede dobave skretnic, karbolineja, 2500 kg tračnih žebelj, cevi in 150 komadov izolatorjev; do 27. julija t. l. pa glede dobave merilnega orodja. — Direkcija drž. rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 27. julija t. l. ponudbe glede dobave tračnih pripadajočimi deli in 12 komadov jermen. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 23. julija t. l. pri Inženjerskem odeljenju Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede zgradbe barake za seno. — Dne 24. julija t. l. pri direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave delov za signalne napra-

ve; pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave 61 vagonov portland-cementa; dne 27. julija t. l. pri Upravi drž. monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave knjigoveške žice, mase za valjke in gumi arabikuma. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 15. julija t. l. se bo vršila pri ekonomskem odeljenju Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 700.000 kg ovsa; dne 24. julija t. l. pri Računsko-ekonomskem odeljenju Ministrstva Gradjevin v Beogradu glede dobave 330.000 kg pocinkane žice; dne 25. julija t. l. pa glede dobave 100 komadov stenskih ur. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) Dne 23. julija t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave 500.000 kg ovsa; dne 25. julija t. l. pa glede dobave 550.000 kg sena; dne 27. julija t. l. pri Komandi vojnega okruza v Varaždinu glede dobave 200.000 kg ovsa; dne 24. julija t. l. pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 650.000 kg ovsa; dne 25. julija t. l. pri Komandi mariborskega vojnega okruza v Mariboru glede dobave 250.000 kg sena in 100.000 kg slame; dne 27. julija t. l. pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici glede dobave 150.000 kg sena in 50.000 kg slame; dne 29. julija t. l. pa pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 300.000 kg sena in 150.000 kg slame. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.)

Prodaja. Dne 26. julija t. l. se bo vršila pri Auto-Komandi II. Armijske oblasti v Sarajevu licitacija glede prodaje starih avtomobilov in avtomobilskih delov. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi.)

Dobave. Strojni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 10. julija t. l. ponudbe glede dobave elektromaterijala; do 11. julija t. l. pa glede dobave 1000 kg firneža, 300 kg terpentina in 300 kg sikativa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 11. julija t. l. ponudbe glede dobave žične mreže in dveh valjnih strojev. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 19. julija t. l. ponudbe glede dobave elektrotehničnega materijala. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 18., 19. in 20. julija t. l. pri Kr. redarstvenem ravateljstvu v Zagrebu glede dobave oblek. Dne 22. julija t. l. pri Direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave 6000 kg svinčenih plomb. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 18. julija t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (testenine, riž, mast, olje, kis, zdrob, fižol, kavine konzerve, sladkor, cikorijski itd.). (Pogoji so na vpogled v pisarni omenjene komande.)

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišava z električnim obratom.

Ceniki

na razpisu

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani javlja tem potom tužno vest, da je preminul njegov dolgoletni član društva, gospod

ŠTEFAN N. NEUMANN

trgovski zastopnik v Ljubljani.

Slava njegovemu spominu!

V Ljubljani, dne 6. julija 1929.

C. MENARDI

Komisija in import kolonijalnega blaga. Zaloga marseliskega mila „HERKULE“ LJUBLJANA Trubarjeva ul. 2

Telefon interurban št. 2062

Brzjavni naslov: MENARDI

Kvalitativno najboljšje

nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo, vestje, puloverje, žepne robce, naramnice, kravate, ovrtnike, srajce, razne čipke in vezanine, kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vod.

Na veliko!

Telefon 2913.

Na malo!

Parketne dešice Trstie za strope

Bakula (leseno pletivo) za strope in stene

Strešno lepenko in lesni cement

Jos. R. Puh, Ljubljana Gradaška ulica 22 - Telefon int. 2513

Trgovci, oglašajte v »Trgovskem listu«!